

# A TENGERPART

NAPILAP.

VI évfolyam.

FIUME, vasárnap 1909. június 20.

135. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)  
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet

Nyomda telefontszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.  
Félévre . . . . 12 kor. Egy hónapra . . . . 2 kor.  
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos példát sorja 40 fillér.

## A lefolyt magyar színházi évad.

— Megjegyzések. —

I.

A magyar színtársulat pünkösdkor befejezte az évi szezonját és Balla Kálmán színtársulata május 31-én búcsút vett Fiumétól. Kötelességünk tehát észintén és leplezetlenül bírálókat mondani a lefolyt színiévről és azt most már amikor nem érhet bennünket az a vád, hogy magát a szezon akarjuk megmontani a jövő érdekében tartózkodás nélkül tehetjük meg.

Elmélgéseink során legelső feladatunk, hogy ismertessük a fiumei viszonyokat és az ennek következtében a színtársulatra váró feladatokat. A fiumei magyar színiélet érdeke megköveteli, hogy teljes objektivitással bíráljuk meg a hat hetes szezon eseményeit és ne szépitgessük, kendőzzük az eseményeket. Ha talán kiméltelennek leszünk is: az úgy fontossága megköveteli az őszinteséget és igazságot.

A fiumei magyarság anyagi ereje sokkal gyengébb, semhogy egymagában képes lenne a magyar színiéletet fenntartani. Minden színiigazgatónak tehát szem előtt kell tartania azt szempontot, hogy a város idegen ajku lakosságát is be kell vinnie a színházba, mert itt a nagy olasz kultúra küszöbén csakis úgy lehet becsülést, tiszteletet szerezni a magyar irodalomnak és a magyar művészetnek. Mi ennek a legelső feltétele? Az hogy az előadások művészi nivója legalább is magasabb legyen a közepesnél és hogy legfőbb gondját képezze a mindenkori színiigazgatónak az énekes előadások színvonala, hogy azok az összehasonlítást kiállják a rendszeren itt működő más nyelvű színtársulatok előadásaival.

Szükséges továbbá, hogy a rövid hat hét alatt a színpadi irodalom legjobb termékei kerüljenek előadásra, hogy így a közönség a világirodalom legjobb művészeivel ismerkedhessen meg. Szükséges végül, hogy az előadások kellő összetételben megfelelő szereposztással történjenek és minden tagja a társulatnak megfelelő helyet és részt kapjon magának.

A kormány ezért a hat hetes működésért színházi helyiséget ad a társulatnak. Igaz, hogy a helyiség sem megfelelő, az tény, de az is bizonyos, hogy annak befogadó képessége lehetővé teszi nagy bevételek elérését is volt is rá eset, hogy a fiumei magyar színiélet hasznot hozott az igazgatónak. Szendrei Mihály p. o. nem is tagadja ezt.

Mindezek megállapítása után már most áttérünk arra, hogy milyen viszonyokat teremtett itt Balla Kálmán színiigazgató társulatával. Az előző évek alatt, ugyszólván fokról-fokra növelte az elégedetlenséget a fiumei magyarság körében. Éppen az énekes előadásokra fektette a legkevesebb súlyt és a múlt szezon, a magyar közönség legnagyobb elégedetlensége

közepette fejezte be. Ez az elégedetlenség, a mostani szezon közeledtével nyíltan is kitört és akadtak elszánt emberek, akik egyenesen Bojtkotot akartak szervezni Balla társulata ellen és Balla igazgató személye ellen a leghevesebb agitáció indult meg, amit táplált még a pozsonyi országos botrány is, amelynek kétségtelenül meg volt Fiumében is a hatása. Ilyen körülmények között néhány lelkes és a magyar színiéletért aggódó ember megindította a mozgalmat a színiügyi bizottság megalakítása iránt és említésre méltó, hogy azt a mozgalmat az összes fiumei társadalmi egyesületek támogatták és abba hivatalos kiküldötteket delegáltak. Az első üléseken az elkeseredés teljes erővel nyilvánult meg. Bojtkotról volt szó, ezzel akarták Balla társulatát fogadni. Valósággal szerencse volt, hogy a színiügyi bizottságnak Fest Aladár ez a lelkes magyar ember állott az élére, aki a higgadtabb elemekre támaszkodva a fiumei magyar színiélet érdekében ugyszólván leszerelte ezt a mozgalmat. Nem Balla érdekében tette ezt, hanem a fiumei magyar színiélet érdekében, amely független Balla színiigazgató személyétől. Folytak a színpártoló egyesület megalakításának előkészületei, amikor a társulat megérkezett Fiuméba. Balla színiigazgató teljes tudomással birt az ellene kifejezésre jutott hangulatról és kivágott egy tromfot: *felemelte a színházi helyárait*. Ez a tény egymagában is alkalmas lett volna arra, hogy veszélyeztesse egész színházi szezonját. Indokolni kellőleg ezt a lépést nem lehet, ha csak azzal nem, hogy ezzel a színpártoló egyesület működését akarta ellensúlyozni, amely ellen különben panaszkodó szolgálatot végzett a kormányon, amelynek célját, működését már jó előre is és a szezon második felében újból hamis színben és világitásban tüntette fel illetékes helyen, hogy ezzel a saját kátyuba jutott szekérét kirántsa.

A színpártoló egyesület azonban befejezte az alakulását és megkezdte működését. Ennek hatása érezhető is volt a közönség körében, mert öt-hat előadás kivételével, a színház állandóan látogatottságnak örvendett.

Voltak zsufolt házak pótiszékekkel is, de ismételtük 5—6 előadás kivételével állandóan népes volt a színház nézőtere.

A színiügyi választmány megnyilvánult jóakaratóval szemben Balla igazgató a színiügyi választmány ülésein állandóan siránkozásokkal és fenyegetésekkel állott elő. A siránkozások abból állottak, hogy kevés a bevétel és erre vonatkozólag számadatokat terjesztett elő, amelyeknek téves volta, minden laikus előtt is szembeötlő volt. A fenyegetések pedig arra vonatkoztak, hogy idő előtt elviszi a társulatot. A színiügyi bizottság meghallgatta Balla adatait, ám tulságos komolyan nem vehette azokat, mert minden tagnak lelkében élt a meggyőződés, hogy azok — enyhén szólva — tévedésen alapulnak. De azért reámutatott a színiügyi választmány arra, hogy részben a hely-

árak felemelése is visszatetszést szült a közönség körében, ám e tekintetben az igazgatónál eredményt elérni nem lehetett.

Egyik színiügyi bizottsági ülésen jelentette Balla igazgató, hogy a fiumei szezonra szerződött 1500 korona havi fizetéssel Kállay Jolánt. A művész meg is érkezett, a közönség teljes elismeréssel fogadta, ám Balla igazgató három hét alatt összesen ötször léptette fel, amíg a negyedik héten a művész váratlanul megbetegedett és így tervbe vett háromszori fellépése elmaradt. Hogy kellőleg nem használta ki ezt a teljesen akceptált művésznőt annak titka — meggyőződésünk szerint — abban rejlik, hogy fellépései teljes és nagy sikerrel jártak és ezzel elhomályosította a színházban működő többi énekesnők, különösen az egyik szerepéses „primadonna“ szereplését. De mint jellemző tény megemlítjük, hogy a művész erre a hónapra járó fizetése csupán 800 korona volt, míg a színiügyi bizottságnak — bár ehhez annak igazán semmi köze sem volt — 1500 koronát jelentett be Balla. Különben a Balla igazgató által a színiügyi bizottságnak bejelentett többi számadatok értékét — meggyőződésünk szerint — ugyanily arányban lehet értékelni.

A színiügyi bizottság kérte a színiigazgatót ifjusági előadások tartására. S pedig legalkalmasabbnak jelezte erre a hétfői napot, amely nap rendszer előadások tartása alkalmával ugyis kedvezőtlen anyagi eredménnyel jár. Az igazgató összesen két ifjusági előadást tartott. Az első a szörnyű időjárás következtében nem járt kellő eredménnyel, de a másodikon már teljesen megtöltötte az ifjuság a nézőteret, a tanárok lelkes agitációja következtében. Ez az eredmény arra készítette a színiigazgatót, hogy a további ifjusági előadások tartását *beszüntesse*.

Mielőtt az előadások nivójára rátérnénk, az igazgatónak a színiügyi bizottsághoz való viszonyára vonatkozólag megállapítjuk, hogy a színpártoló egyesületnek az igazgatóval közölt rendelkezése szerint, a mindenkori színiigazgató a bizottság üléseire hivatalos. A színiügyi bizottság elkövette azt a hibát, hogy udvariasságból külön meghívót is küldött az igazgatónak. Az igazgató a május hó 21-iki gyűlésen nem jelent meg, titkárával sem képviseltette magát. Ennek következtében a május hó 27-iki ülésre külön meghívót nem kapott. Alapszabályszerű joga volt a gyűlésen megjelenni. Meghívót pedig azért nem kapott, mert annak küldésére a színiügyi választmány nem volt kötelezve, de viszont az előző ülés negligálásából és Balla igazgatónak a színiügyi bizottságról tett magánnyilatkozataiból azt a meggyőződést merítette, hogy az igazgató nem akar tovább összeköttetésben lenni a színiügyi bizottsággal.

Most azonban, hogy a színiügyi bizottság üléseiről kiadott hivatalos jelentésben szövé

tételet távolléte, azzal védekeznek, hogy nem kapott meghívót.

Lett volna tehát alkalma a szinügyi bizottság utján az igazgatónak érintkezni a színházattal közönséggel: ám ezt az alkalmat Balla teljesen ignorálta és a társadalom színe-javából összeállított szinügyi bizottság tagjairól állandóan kicsinylőleg nyilatkozott. Pedig a szinügyi bizottságnak köszönhetné az idei szezon kedvező anyagi eredményét, mert hogy kedvező volt, azt a szinigazgató minden ellenkező állításaival szemben fenntartjuk és arról tanuságot tehet az egész fiumei magyar társadalom, amely Balla igazgató helyárfelemelése, valamint az ellene megnyilvánult és sok tekintetben jogosult ellenszenv dacára is állandóan látogatta a színházat.

(Folytatjuk.)

### A rappresentanza ülése.

A városi képviselőtestület tegnap Vio Ferenc dr. podeszta elnöklésével ülést tartott, amelyen harmincegy bizottsági tag jelent meg. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után bejelenti a podeszta, hogy az általános iparpestület a fiumei címer használat megengedéséért köszönetét fejezte ki és bejelentette egyúttal, hogy az iparpestület hivatalos nyelve az olasz. Tudomásul veszik.

Közli továbbá a podeszta, hogy a város a Loibelsberger Benedek-féle birtokpért mind a három bírói fórumon megnyerte. Ezután Superina indítványt terjeszt elő az alközségek vízdíjának mérsékelt megállapítására. Az indítványt elfogadták s egyik közelebbi ülésen fogják tárgyalni.

Stupicich szóvá teszi, hogy a Via Collina és Via Salute között építendő lépcső munkálatait biztosító árlejtést még mindig nem tartották meg.

A podeszta felvilágosításul közli, hogy rövid idő múlva egy második árlejtési tárgyalást tartanak s ha az is eredménytelen volna, úgy a város a lépcsőt házilag fogja elkészíteni.

Superina kéri, hogy a sancaterinai faiskola falát sürgősen javítsák ki s ezen alkalommal az ott elhúzódó utat is ki kellene szélesíteni.

Kérdi továbbá, hogy a Cosala alközségi népiskola ügye milyen stádiumban van? Ajánlja végül, hogy szakítsanak azzal a gyakorlattal, hogy a szegénysorsu gyermekek szüleit a szegények házához küldik bizonyítványért, ha gyermekeik részére ingyenes iskolakönyveket kérnek.

A podeszta válaszában kijelenti, hogy a cosalai népiskola ügye már végső stádiumban van, egyúttal felhívja Superinát, hogy indítványait írásban adja be.

Foretichnek az ipariskola ügyében tett interpellációjára válaszolva kéri, hogy interpellációját az ősszel ismétlje meg.

Az illemhelyek tételénél Stupicich kéri, hogy mikor kezdődik az illemhelyek bérlete. Dardi referens felszólalása után elhatározzák, hogy a bérletet az üzembehelyezés napjától számítják.

Martich kéri, hogy a Via Adamichon levő illemhely egyik részét miért nem fiumeinek adják bérbe. Dardi felvilágosítása után a podesta megemlíti, hogy a bérbeadási jog a vállalkozót illeti.

Martich újabb felszólalása után Stupicich kéri, ne engedjék meg, hogy az illemhely bérbeadott részében élelmiszert árussítsanak. Dardi referens közli, hogy a bérlet csak virágokat, levelezőlapot, lapokat, vasutijegyeket stb. árúsíthat, mire a tanácsnak az illemhelyekre vonatkozó javaslatát elfogadják.

Ezután a városi tanácsnak egy gyorsíró alkalmazására vonatkozó javaslatát tárgyalják.

A javaslatot elfogadják s a folyó évre költség fejében szeptembertől—decemberig 600 koronát szavaznak meg.

Végül a kéményseprő szolgálat reformjára vonatkozó javaslattal foglalkoztak. Stupicichnak a várost öt kerületre felosztó indítványát elvetik s elfogadják a tanács javaslatát.

A zárt ülésben az első osztályu rendőrségi delegátusi állásra Ormai Simont, a második osztályu delegátusi állásra pedig Beusterien Henrik rendőrtisztet, fogalmazónak pedig Kotschken Adolfot választották meg.

Az üresedésben levő tanítónői állásokra pedig Gottardi Máriát, Jobstreibitzer Izabellát, Pozder Gabriellát, Staraz Antóniát, Maurich Máriát, Nicolich N. és Turk Jozefint választották meg.

Az ülés ezzel véget ért.

### UJDONSÁGOK.

— **A városi állandó bizottság ülése.** A városi állandó bizottság tegnap pénteken délben ülést tartott Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével.

Dardi tanácsvezető felolvassa a László Ferenc budapesti illemhely építő céggel kötött szerződés ügyében leküldött miniszteri leiratot, melyben a miniszterium jóváhagyja a múlt év októberében az illemhelyek építése iránt tett intézkedéseket, csak azt kívánja, hogy a szabadkikötőben levő illemhelyen az állam nyelvének elsőség adassék.

Az előadó kiemeli, hogy évenként 300 koronát fognak fizetni a városnak a Piazza Dante közelében épített illemhely egyik részének bérletéért, hol hirdapokat, levelezőlapokat, virágokat stb. fognak árúsítani.

Grossich kérdésére, hogy fognak-e ott vasuti jegyeket is árúsítani, az előadó igenlő választ ad.

Többek hozzászólása után elhatározzák, hogy a háromszáz koronás bért a három éves bérlet lejártá után felemlik.

Felolvassák ezután a műszaki-technikai hivatal által kidolgozott indítványt, mely a kéményseprői szolgálat reformját javasolja. A kérdést úgy oldanák meg, hogy a kéményseprő vállalkozók között a várost négy vagy öt kerületre osztanak fel. Az előadó indítványozza a városnak e kérdésben négy részre való felosztását, minthogy a városban körülbelül 9000 kémény van s így minden vállalkozóra több mint 2000 kémény esik.

Ezután megengedik a városi hordároknak, hogy a Riva Szápáryn, az Ungaro-Croata jegypénztára mellett helyezhetik el kézikocsijukat.

Egy kisebb ügy elintézése után felveszik a község kötelékébe Camauli Antal bádógost, Scozzanich Germán kereskedőt, Sergo András, Tamás kocsmáros, Tomsich Antal magántisztviselőt és Zupar Ferenc tengerészkapitányt.

Végül több kisebb ügy után a Recsina védőfal építési munkálatait Sirola Bartolomeo és Rusich Mátyás vállalkozóra bízták.

— **Az állami pénztárjegyek májusi forgalma.** A kamatozó pénztári jegyek májusi forgalmáról a pénzügyminiszter most teszi közlé a hivatalos kimutatást. Április végén a 4 százalékos pénztári jegyeknél öt darab 10,000 koronás és 1038 darab 25,000 koronás címlet volt a maradvány 26 millió korona értékben, míg 3 $\frac{1}{2}$  százalékos pénztári jegyeknél a maradvány volt április végén 360 darab 25,000 koronás címlet 9 millió korona értékben. Május folyamán kibocsátás egyáltalán nem történt, e hónap utolsó napján maradványként az áprilisévi átlag jelentkezik 35 millió korona összértékben.

— **A vizsga áldozata.** A felső kereskedelmi iskola alsó osztályában tegnap dél felé vizsgát közben izgalmas eset történt. Molnár számtantanár a számtani vizsga közben felhívta Haasenteufel Károly tanulót s feladatul az angol súlymértékek és pénznemek ismertetését adta neki. A diák hosszabb gondolkodás után sem tudott a kérdésre megfelelni, amiért a vizsgáló tanár kénytelen volt őt helyére küldeni. Haasenteufel a rosszul sikerült vizsga izgalmatól elsápadva ült le a padba, majd néhány pillanat múlva zsebéből revolvért vett elő s halantékának irányozta. A válságos pillanatban a vizsgálaton jelenlevő Kritza tanár rákiáltott a fiura, aki ijedtében a pad alá ejtette a revolvért, amit az időközben figyelmesé lett tanulóársai felkaptak s a tanároknak adták át. Néhány perc múlva, amikor már egy kissé lecsillapodott, az öngyilkos jelölt diákok tanárai s intézet igazgatója is kihallgatták, akiknek akadozva elmondotta, hogy hosszabb idő óta betegeskedik, idegbaj és asztmatikus fájdalmak gyötrik s hónapok óta orvosi kezelés alatt áll. Ilyen állapotban, minden szabad idejét felhasználva, készült a vizsgára s az állandó izgalom annyira megviselte különben is gyenge idegeit, hogy a vizsgálaton egy szót sem tudott szólni. Bánatában, elkésredésében nyúlt a revolverhez, mert nagyon bántotta, hogy beható tanulás után sem tudott megfelelni s félt apjának szemrehányásától is. Az intézet igazgatója az iskolai vizsgálatok legujabb áldozatát felmentette a további vizsgálat alól. Haasenteufel lakására kísérték, ahol most az izgalomtól megviselve betegen fekszik.

— **Az életmentő diák kitüntetésé.** Forget Alfonz felsőkereskedelmi iskolai tanulót, aki mint megirtuk, a Stefania gőzösről vízbeesett Schiff Rudolfot kimentette a tengerből, mint értesülünk az intézet igazgatója a kormányzó útján kitüntetésre terjesztette fel. A bátor diák ezenkívül a tengerészeti hatóság részéről is elismerésben részesül, mert a szokásos életmentési díjat, mintegy negyvennyolc koronát, fogja megkapni.

— **Zátonyra jutott osztrák gőzös.** A magyar-horvát hajóstársaság „Pannonia” nevű gőzöse tegnap rendes cattarói járatát végezve Zlarin kikötő közelében zátonyon találta a „Sinj” nevű osztrák gőzöst, de nem nyújthatott neki segélyt. A hajó parancsnoka bejelentette az esetet a révkapitányságnak.

— **Uj gyáraipítások.** Az általános pénzbőség dacára az idén az alapítási kedv éppen nem mondható nagynak. Éppen ezért örvendetes, hogy legujabban több alapításról érkezik hír. Különösen figyelmet érdemelnek az alább következő vegyészeti ipartelepek: Ujverbáson Ujverbázi gyufagyár r.-t. céggel 100,000 korona alaptőkével új vállalat alakult, mely a különböző gyufafajták gyártásán kívül vegyészeti ipartermékek előállításával is fog foglalkozni. — Olea r.-t. cég alatt Budapesten új vegyészeti gyár alakult 250,000 korona alaptőkével. A gyár Erzsébetfalván lesz. — Dunántuli sodronyárgyár Hausner és Társa cég alatt Igalon új sodronyárgyár létesült.

— **Magyar kivitel Dél-Franciaországba.** Grünwald Emil, a Kereskedelmi Múzeum marseillei levelezője f. évi június 21-én (hétfőn) d. u. 6 órakor a m. kir. Kereskedelmi Múzeum könyvtártermében (V., Akadémia-utca 3.) előadást tart azon hazai cikkekről, melyek a dél-francia piacon kelendők valamint azon dél-francia és francia gyarmati árukról, amelyek onnét előnyösen szerezhetők be.

### Az életnek csunya berendezése,

hogy még a pompázó virág mögött is veszedelem leselkedik, a mely végzetessé válhat. A nyári meghülés ilyen veszedelem, csak hogy sajnos nem veszik eléggé komolyan és a kár sohasem marad el. Legyőzésének legkényelmesebb és legkellémesebb útja a Fay-féle valódi szodeni ásvány-pasztila használata, a melyet egy skatulyával 1 korona 25 fillért minden gyógyszerárban, drogériában és ásványvizkereskedésben meg lehet venni.

Vezérképviselő Magyarországra-Ausztria részére Güntzert W. Th. IV., Grosse Neugasse 17.



tegyék meg a szükséges lépéseket. A segédek ma hosszas tanácskozás után levelet intéztek megbízójukhoz, amelyben kijelentették, hogy vannak esetek, amikor a sértések természete eleve kizár minden lépést s a tett elkövetője önmagát diszkvalifikálja. Visszaadták a megbízást és kijelentették, hogy Faragóval szemben csak a bíróságnál kereshet elégtételt.

#### A Kossuth-kabinet felé.

BÉCS, jun. 19. A „N. F. Pr.” jelenti Budapestről, hogy ott elterjedt hírek szerint Lukács volt pénzügyminiszter és a függetlenségi bankcsoport közt megegyezés jött volna létre olyanformán, hogy a függetlenségi párt kebeléből egy minisztérium alakulna Kossuth Ferencel az élén, s ezért, viszont a Kossuth-pártiak az összes függőben levő kérdéseket rövid időre elhalasztják.

#### Uj kormánylista.

BUDAPEST, jun. 19. Egyik délben megjelenő ujság mai számában már közli az új kormány tagjainak névjegyzékét. Az emittett lap szerint Kossuth Ferenc miniszterelnök, Justh Gyula belügy, Lukács László pénzügy, igazságügyi Holló Lajos, földművelési Teleki Arvéd gróf, honvédelmi Hoffmann altábornagy, király személye körüli Zichy János gróf és horvát miniszter Kulmer gróf lenne.

#### Véres karpárba.

POZSONY, jun. 19. Kramer Lajos és Fülöp Géza hadnagyok ma súlyos feltételekkel karpárba vittak. Kramer halálosan megsebesült. A párbaj oka összeszólalkozás.

#### Kirabolt bőrkereskedő.

GYÖNGYÖS, jun. 19. Rosenfeld Ede bőrnagykereskedő irodájába ismeretlen tettesek ma éjjel behatoltak, felfeszítették a Wertheim szekrényt s nagyobb összeg pénzt elrabolva, megszöktek. A csendőrség keresi a rablókat.

#### Bonyodalom a fekete-sárga zászló miatt.

SALZBURG, jun. 19. Annak az ellenszenvnek, amelyet a magyarok az osztrák színek ellen tanusítanak, tegnap a Henrik herceg automobilversenyen nagyon megitta a levét sok csendőr. A verseny fővezetősége utasítást adott az őrségre küldött csendőröknek az országúton, hogy akkor vonuljanak be, ha majd az utolsó automobil is elrobog előttük, amelyet arról fognak megismerni, hogy fekete-sárga kis zászló lesz rajta. A csendőrök vártak, késő este lett és a fekete-sárga zászlós automobil csak nem jött. Kiderült aztán, hogy az utolsó automobilon a magyar fővezetőség nem akarta kitűzni a fekete-sárga zászlót. A csendőrök bizonyosan hajnalig is állomáshelyeiken maradtak volna, ha a salzburgi automobil klub elnöke, Jung György meg nem sajnálja őket. A klub elnöke az ország határáig, Strasswalchen-ig elküldte automobilját s ott kitűzette a fekete-sárga zászlót s aztán az automobil visszajött Salzburgba. Így tudták meg a csendőrök, hogy bevonulhatnak.

#### A török flotta Kréta előtt.

BERLIN, jun. 19. Konstantinápolyból jelentik: A flotta ma Smyrnába indult és Mitilénét is érinteni fogja. Azt mondják, hogy a hajóraj utközben egyesülni fog más hadihajókkal és 22 hadihajó lesz a flotta parancsnokának rendelkezésére, aki lepecsételt rendeletet visz magával, amely állítólag azt az utasítást tartalmazza, hogy a flotta a krétai vizeken cirkáljon.

#### Szerbia fegyverkezése.

SZALONIKI, jun. 19. A török kormány megengedte a Szerbia részére érkező hadiszereknek kirakását és átszállítását. Mint hírik Franciaországból és Belgiumból nagy mennyiségű fegyver van utban Szerbia részére.

#### A kolera Pétervárott.

SZENT-PÉTERVÁR, jun. 19. A kolera rohamosan terjed. A tegnapi napon 34 újabb megbetegedés történt.

#### Ostromállapot kihirdetése.

KONSTANTINÁPOLY, jun. 19. Aleppo vilajet székhelyén ma reggel az ostromállapotot kihirdették.

#### A „Tengerpart” előfizetési ára:

Egész évre . . . . .	24 korona
Fél évre . . . . .	12 „
Negyedévre . . . . .	6 „
Egy óra . . . . .	2 „
Egyes szám ára	6 fillér.

#### „A TENGERTPART”

szerkesztősége és kiadóhivatala.  
Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház I. em.  
Telefon 229. sz.

### Hotel Pensió JOLANDA

#### VELENCE

Legolcsóbb, legszebb fekvésű szálló Riva degli Schiavoni, 200 lépésnyire a Márktértől.

Modern kényelem. Villanyvilágítás.  
Kitűnő konyha. Szobák 3 lírától feljebb.  
Penzió 8 lírától feljebb.

### Giacomuzzi -- Velence.

San Marco, Calle Vallaresso

#### Előkelő kávéház és bodega.

és nagy kávéház és vendéglő a

#### művészeti kiállítás parkjában.

Elsőrendű kiszolgálás. Mérsékelt árak.

### Varieté Hotel Susak

Tulajdonos: Pesaro Vittorio

#### Teljesen új műsor.

Lily Giglio olasz énekesnő, Kovács Vilma szubrett, Lina Paris átváltozó táncok, Wilde Gisa bécsi szubrett, Lydie Herisette nemzetközi szubrett, Mathonka English Song and Dance, Pal Stefan bécsi humorista, D'Argent Comegna axentrikus duett, Mossé Anna Alfride szuqrett, Doris and Lena Darling Comedy girls and Step dancers.

#### Esténként fényes bohózat.

Karmester:  
Virgilio Virgili

Rendező:  
Venutti Nino.

Kezdeteste 9 órakor.

Uj műsor.

#### Belépti díj I kor.

Tisztelettel értesitem, a n. é. közönséget, hogy e hó 15-én áthelyeztem

#### monogramm-himző,

#### gép-harisnyakötő

plisszírozó és guvrirozó üzletemet az Andrássy u. 24. sz. alól a Via Adamich 1. sz. alá (Európa szálló). Minél számosabb rendelést kérve, melyeknek kiválóan szép kivitellért kezeskedem vagyok kiváló tisztelettel WEISZ T.

Fiumétől 50 percnire (naponta 8 szori hajóösszeköttetés) közvetlenül a tengerpart mellett gyönyörű fekvésű villában

### több elegánsan berendezett szoba

kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

### Lederer penzió Abbazia. Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

### MUSCHONG-BUZIÁSRÜDŐ BUZIÁSI PHÖNIX ÁSNÁRY ÜDIT-GYÓGYIT

Vese- és hólyagbajoknál, a vemedence idült hurutjainál huygkó- és fővény képződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. Orvosilag ajánlva: Fiumel főraktár FRANC. JECHEL cégnél.

### Első fiumei és tengerparti gőzruhafestő és vegytisztító intézet

Férfi és női ruhák tisztítás, egészben vagy szétfejtve.

### Fratelli Hartweg

Selyem-, gyapot, mosó női ruhák és férfi ruhák, függönyök, csipkék, butorszövetek stb. vegyszeti tisztítása.

Egyenruhák vegyi uton tisztíthatnak, anélkül, hogy a formát elvesztenék.

Szigoru és pontos kivitelért jó hírnevünk kezesedik.

Külső megrendelések gyorsan és olcsón eszközölteknak.

FRATELLI HARTWEG-FIUME  
Via Lavatoio 12 szám.

### Szépség és hajápolási terem

— FIUME, Corso 7 III. em. (Jellusich fénykép. háza.) —

A legújabb módszer szerinti arc-kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) vilanyos arcmasszás (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyuksemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak.

Fésülések és hajmosások a rendelőlakásában is elvégeztetnek.

### „DE LA VILLE”

SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM  
FIUME, DEAK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —  
Helybeli vendégek az étlapárakból  
20% engedményt kapnak.

Szállodai szoba, reggeli, ebéd és vacsora  
együttvéve havi 90.— koronáért.

TULAJDONOS:  
SZENTGYÖRGYI FERENC.

### Mann H. „FIUME” vendéglője

### Cantrida, Wenitzky villa.

Gyönyörű árnyékos kert. Kitűnő konyha és italok. Kőbányai polgári sör.

Egy pohár sör 8 krajczár.

## A Standut Oel Company

Fiume Dante tér 5 l. em.

máj. 15-től kezdve **havi bérletet** nyit üzlethelyiségek és lakások állandó pormentesítésére, tisztogatására és szagtalan fertőtlenítésére kitűnő Standutin gyártmányával rendhivül mérsékelt reklámárok mellett.

Ugyancsak olcsó havi bérletben **beeresztünk és fényesítünk** szobákat Standut krémmel.

FILIPPOVICH EDE

### Uri és női fodrász terme

Fiume, Deák-korzó 30. szám

külön női teremmel, hol fejmosás vilányos készülékkel, hajfestés, manicure, pedicure és mindennemű haj- és fésülési munka kifogástalan jó és gyors kivitelben végeztek.

**Előkelő uri fodrász terem.**

### Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

### GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalett-cikkek és szépitőszerek stb. stb. Egy elegánsan butorozott

„Papa megengedi! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigarettafüvelek fadobozban!



Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! minden fadoboz egy érdekes búvész-kártyát tartalmaz

### Ujságkihordó

(asszony vagy leány is) jó fizetéssel azonnal felvétetik a Tengerpart kiadóhivatalában Vicolo dell'Ospedale Casa Wurzer I. em.

## Magyar okleveles szülésznő,

ki horvátul és németül is beszél a n. é. hölgyközönség b. pártfogásába ajánlja magát. Cim Borka Mihályné Fiume Via Gisella 9. sz.

### A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

**4% netto kamatot**

térít meg feleinek.

A tőkekamatadót a bank önmaga viseli.

## ELŐPATAK

gyógyfürdő

kiváló jó eredménnyel használható a gyomor-, vese-, hólyag- és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépbetegségeknél, köszvény és csúszás, alvásti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségnek.

A nagy hírű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltalálható kiegészítő gyógyeszközökkel (meleg és hidegfürdők, vizgyógyintézet, kezeles, massage, svédorna, diétikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdő-idején június 15-től szeptember 15-ig.

Vasúti állomás Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidején (június 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig a gyógy- és zeneidőnek fele fizetendő, lakások 50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdús égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint a gyógyszerköz háznál is használható és **üdítő, kellemes ital**, tisztán vagy borral vegyítve nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egymillió palacknál több kerül forgalomba. Szétküldési hely: Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgató.

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította a valódi

# ERŐ

## SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában amit egy igazán jó és hatásos házi készítmény várni lehet. Öre az egészségnek, fertőtleníti, erősíti és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint szájvíz, haj- és bőrápolószert.

**Szükséges minden háztartásban.**

Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben.

Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

**KOSMOS labororium, GYÖR.**

Kapható mindenütt.

Az egészség forrásai

az alkoholfmentes italok. Ezek közül a (eper-citrom-málna-cse-resznye- és waldmeister-izü)

Maršner-féle

## Pezső-Limonádé-Bonbonokból!

előállított pezső limonádék felülmúlhatatlanok.

Csak ezen védjeggyel valódiak.



Évi fogyasztás több mint 40 millió darab

Egyedüli készítője:

Első cseh keleti cukor-áru és csokoládégyár részv. társ. Kpl. Weinberge, ezé- lött Maršner.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen.

Legjobb szépitő szer a

## Földes-féle MARGIT Crème.

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőratkát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot **fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít.**

Ára: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona.

Kiváló toalett-cikkek: Margit-hölgypor (3 színben) 1.20 kor., Margit-szappan 70 fillér., Margit-fogpép 1 kor., Margit-arcvíz 1 korona. Kapható Fiumében: Babič Hinkó, Catti György, Ernest Benco drog., Prodám Johan, Franco Prodám, Jechel Francesco drog., dr. Mizzan Adorján, Pavacich Fratelli dr. gyógyszerész.

Páratlan és csodás hatású!

Övökönk utánzatoktól!

# Az „Első Fiumei Őr- és Záróintézet”

igazgatósága ezennel tisztelettel értesíti Fiume nagyrabecsült kereskedőit, raktártulajdonosait és iparvállalatait, hogy belügyminiszterileg jóváhagyott tevékenységét, mely a reábizott házak, raktárak, bolthelyiségek, gyárak, hajók, **megkezdte.** rakhelyek, építkezések stb. éjjeli és nappali őrizetére terjed ki,

Kívánatra elküldjük tisztviselőinket az egyes cégekhez és érdeklődőkhöz, kik a szükséges felvilágosításokat a bérlet és előfizetésre vonatkozólag megadják.

**Központi igazgatóság: Flume, Via della Riva 8. sz. I. emelet.**

**Végladás.**Női- Leány- és Gyermekka-  
lapokban**MAISON ROSA**Első magyar divatszalon  
FIUME, Via Governo 9.

SPIRID MARCETTA

**ORIENT**

kávéháza

FIUME, Zichy tér 3.

Előzékeny kiszolgálás.  
Minden este cigányzene.

**MOHOVICH C. A.**  
FIUME Via Governo TRIEST Via Ponterosso 6  
Alapított 1890-ben.

A látható irásu, világhírű  
**Underwood írógépek**  
vezérképviselete.

Modern irodaberendezések. - Amerikai butor.  
Másoló készülékek. - Mappák. - Bélyegzők. -  
Bádog- s email feliratok.

Mechanikai javító műhely.

Nem kell többé tésztát otthon készíteni

Friss tojással bolognai módra ké-  
szült tészta kapható a vásárcsarnok  
23-25-27-29. sz. rekeszeiben.  
főraktár**PONZECCHI R. U.** tésztagyárában  
Via Canale 2. - Fiume - Vicolo Bottai  
Telefon 777. sz.Olasz tészták raktára. Paradicsom  
és konzervek raktára.

ABBAZIA

**VILLA MELANIE**

Szabados penzió

Előkelő magyar otthon közvetlenül  
a tenger partján saját fürdővel és  
kitűnő konyhával. -- Mérsékelt árak

Porto-Ré

(Kraljevica)

**LIBURNIA SZÁLLÓ**

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITŰNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Lido-Velence

Splendide szálló

**Villa Principessa Giovanna**

Tulajdonosok: FRATELLI CARRARO

Elsőrangú, újonnan épített szálló gyönyörű, csendes  
fekvésben, remek kilátással a lagunákra és Velencére.  
Nagy előcsarnok terraszok, villanyvilágítás, lift, köz-  
ponti fűtés, dohányzó, biliárd, olvasó- és hölgyterem.  
Külön lakásrészek fürdővel és toilette-helyiséggel. Tágas kert.

Penzió és külön megállapodások

családok részére igen mérsékelt áron.

Nagy étterem. -- Elsőrendű konyha és kiszolgálás.

Pilzeni és müncheni sör.

**A DRENER ANTAL-féle egyesült sörgyárak**  
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

iroda: Urményi-tér 6. — Telefon szám 226.  
Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.**GYÓGYHATÁSÚ****DUPLA MALÁTA SÖR**Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör  
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-  
talmazó eredeti ládákban érkezik frissen a  
gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan  
raktáron van kiviteli és márciusi sör,  
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes  
palackot tartalmazó eredeti ládákbanVendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is  
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fű-  
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Urményi-tér 6.

Lido-Velence

**PANNONIA VILLA**Gyönyörű központi fekvés, telje-  
sen újjáalakítva! 40 szoba s külön  
appartementok. Előzékeny kiszolgálás.  
Mérsékelt árak.Egy tulajdonban az új kávéházat  
a Szt.-Márktéren (a quadri mellett)  
és a Frezzeria utcában levő nagy  
cukrászdával. Nagyb. pártfogást kér  
Carlo Lavenna.**FLORIÁN KÁVÉHÁZ**  
VELENCE Szt. Márkus-tér.Elsőrendű kávéház. Az idegenek  
találkozó helye.Kitűnő fagyalt alla napoletana  
Tea, kávé, csokoládé, cukrászúte-  
mények stb.

Előzékeny kiszolgálás.

**Bonin Penzió - Velence**  
S. Marco, Corte Barozzi.Kitűnő bécsi penzió, főleg ma-  
gyarok és osztrákok által látog-  
gatva, egy percnyi távolságra a  
Márkus tértől.

Napi penzió ár hét lira.

ABBAZIA

**Petriz Szálló és Étterem**

(azelőtt ERTL.) Abbazia központjában.

Elegáns szobák. Elsőrendű konyha.  
Naponta friss halak. Kőbányai polgársör  
és pilzeni ősförás. Válogatott borok.Új tulajdonos Petriz József,  
az Emma penzió tulajdonosa is.**GUSTINCICH JÁNOS**

finomsütődéje

Fiume, Via Alessandrina I. sz.  
készíti elsőrendű

tea-kétszersültet

luxus- és házikenyeret, Gra-  
ham- és rozskenyeret. Ezen-  
kívül elfogad sütésre kenyeret  
és süteményeket.Nagy lisztraktár a legelső  
budapesti gőzmalmokból.

Házhoz szállítás! Telefon 853 sz.

Kétszersültek postai csomagban is  
szétküldetnek.**Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!**„A Tengerpart” immár hatodik évfolyamban jelenik meg és oly elterjedésnek örvend, a  
milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések  
is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg  
népszerűségét és olvasottságát.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felelős szerkesztő MURAI JENŐ.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME